

*Єрмоленко А. Б., кандидат політичних наук,
доцент кафедри філософії і освіти дорослих
Центрального інституту післядипломної педагогічної
освіти Університету менеджменту освіти (м. Київ)*

ФІЛОСОФІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ

В статті автор звертає увагу на проблемні моменти формування політико-правових засад розвитку вітчизняної освіти. Важливим моментом вбачається визначення її місця і ролі в контексті національних пріоритетів і закріплення цього на рівні концептуальних, стратегічних, програмних документів та доктрин.

Ключові слова: політико-правові засади освіти, національна система освіти, концепція, доктрина, стратегія, програма, законотворчість.

В статье автор обращает внимание на проблемные моменты формирования политико-правовых основ развития отечественного образования. Важным моментом представляется определение его места и роли в контексте национальных приоритетов и закрепление этого на уровне концептуальных, стратегических, программных документов и доктрин.

Ключевые слова: политико-правовые основы образования, национальная система образования, концепция, доктрина, стратегия, программа, законотворчество.

Сучасні цивілізаційні перетворення породжують коло концептуальних питань розвитку людства на всіх рівнях та у всіх вимірах його прояву. Процеси глобалізації, перехід до інформаційного виміру, економічні та духовні виклики, природні катаклізми та інші загрози сформували необхідність переосмислення засад цивілізаційного поступу. Вчені, політичні діячі, громадські лідери і взагалі суспільство намагаються знайти ефективний та адекватний інструментарій подолання кризових моментів еволюції людської цивілізації.

В більшості випадків, вектори прикладання зусиль розвитку людства пересікаються в моментах освіти. На всіх рівнях вона вбачається одним із основних інструментів керованого цивілізаційного вирішення протиріч сучасності. Як задекларовано у Глобальних Цілях Декларації Тисячоліття ООН 2000 року, освіта визнається однією з найважливіших складових функціонування і розвитку суспільства як на міжнародному, так і на національному рівні [4].

Вітчизняна освітньо-наукова система посідає унікальне місце в українському суспільстві – і за безпосереднім впливом на громадян (кількість тих хто навчається і навчає, члени їхніх родин, підприємства і організації, що потребують кваліфікованих працівників), і за значенням для майбутнього України (люди, що сьогодні здобувають освіту, завтра визначатимуть долю держави і суспільства) [8].

Відповідно, освітня політика виступає однією з пріоритетних складових політики держави, інструментом підвищення темпів соціально-економічного та науково-технічного розвитку. Крім того, це усвідомлений і, певним чином, організований вплив на систему освіти.

Вона забезпечує функціонування освіти і динаміку змін в освіті на системному рівні. Проте вітчизняна політика в сфері освіти ще не набула завершеного системного стану та перебуває в стані перманентних перетворень та пошуків. Це спостерігається на рівні формування концептуальних нормативно-правових підвалин еволюції вітчизняної освіти.

Зазначена проблема у вітчизняній практиці не є новою, проте вбачається досить актуальною. Це пов'язано з невирішеністю певних протиріч та недостатньою ефективністю результатів діяльності системи освіти.

Оскільки проблема характеризується міждисциплінарним характером, пошук її вирішення знаходиться на стику досліджень філософії, соціології, державного управління, права та ін. В контексті вирішення управлінських акцентів цього питання важливими є роботи вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких Г.Ситник, Є.Красняков, М.Акинфієва, Г.Артох, Г.Атаманчук, С.Беляков, В.Подобєд, Н.Литвинова, Т.Брус, Л.Гаєвська, М.Дарманський, Д.Дзвінчук, Н.Дудка, В.Козаков, С.Крисюк, О.Кучеренко, Т.Лукіна, Л.Ващенко та ін.

Аспекти нормативно-правового супроводу функціонування системи освіти знайшли своє відображення у дослідженнях Д.Андрєєвої, В.Астахова, В.Астахової, В.Боняк, О.Байталюк, О.Вінгловської, Р.Валєєва, К.Грищенко, Л.Тарусової, К.Романенко, О.Кулініч, Р.Шаповала і т.п.

Проблеми формування та реалізації освітньої політики, філософські аспекти розвитку вітчизняної освіти висвітлюються в працях вітчизняних вчених В.Кременя,

С.Ніколаєнка, В.Андрущенко, В.Гальперіної, Д.Дзвінчука, В.Журавського, І.Іванюк, С.Крисюка, В.Лугового, Т.Лукіної, В.Огнев'юка, Л.Прокопенка, Н.Протасової та ін. У них розглядається сутність, методологічні засади та різноманітні аспекти формування державної політики в галузі освіти та механізми її впровадження, модернізації державного управління освітою, вплив нормативно-правових актів з питань освіти на процеси формування та реалізації державної політики в галузі освіти в Україні, її перспективи та суперечності.

Проте гострою залишається проблема відповідності нормативно-правових засад формування та реалізації державної політики в галузі освіти. Актуальність проблеми та аналіз її наукової розробленості дають змогу виявити деякі протиріччя, які впливають на ефективність розв'язання цього питання. Поза увагою залишається питання системності формування нормативного базису освітньої політики України.

Основними складовими нормативної бази сфери освіти в Україні є: Конституція України, Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Національна доктрина розвитку освіти та Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту» тощо.

При цьому, в Україні склалася ситуація, коли законодавче забезпечення освітньої галузі не відповідає реаліям сьогодення. Тенденції розвитку освіти визначаються в першу чергу на законодавчому рівні. Формування достатньої і прогресивної нормативно-правової бази освіти є одним з основних факторів, які можуть забезпечити можливість розвитку суспільства [3].

Розглянемо послідовність формування законодавчих основ вітчизняної освіти в історичній ретроспективі.

Ще до прийняття Основного закону держави, в 1991 році ухвалено Закон Української РСР «Про освіту», який в подальшому було трансформовано в Закон України «Про освіту». Цим було обрано шляхи щодо формування державної політики в галузі освіти, насамперед, шляхом закріплення такої політики на законодавчому рівні. Закон України «Про освіту» є базовим у чинному законодавстві держави, що спрямований на врегулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання, професійної, наукової, загальнокультурної підготовки громадян України. Він встановлює правові, організаційні, фінансові та інші засади

функціонування системи освіти, створює умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства і держави.

Взагалі, державна політика в галузі освіти характеризується безперервним напрацюванням і здійсненням заходів щодо її реформування. Одним із перших кроків у загальнонаціональному масштабі стосовно перебудови освіти стало прийняття Першим З'їздом педагогічних працівників України Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI століття) (далі Програма, яка 03.11.1993 р. була затверджена Постановою Кабінету Міністрів України). Головна мета Програми – визначення стратегії розвитку освіти в Україні на найближчі роки та перспективу XXI століття, створення життєздатної системи безперервного навчання і виховання [2].

В подальшому відбувається удосконалення базового законодавства про освіту, прийняття законів прямої дії, що визначають стратегію розвитку національної освіти, закріплюють її нормативи, вимоги, стандарти, законодавчо регулюють відносини всіх структурних підрозділів освіти.

З метою визначення стратегії та основних напрямів дальшого розвитку освіти в Україні, 17.04.2002 р. Указом Президента України була затверджена Національна доктрина розвитку освіти (далі Доктрина), яка визначає систему концептуальних ідей та поглядів на стратегію і основні напрями розвитку освіти в першій чверті XXI століття [2].

Розглядаючи базові підвалини формування освітнього простору України на цьому моменті розвитку подій є необхідність зупинитися.

Як визначають ряд дослідників, існує чітко витримана загально-методологічна закономірність та практика прийняття рішень у сфері державного управління: Концепція – Доктрина – Стратегія [7]. Прийняття цих документів саме у такій послідовності має закласти підвалини політико-правових механізмів створення та розвитку системи національної освіти. Наприклад, Г.Ситник пропонує розглянути ієрархічну взаємозалежність нормативно-правових актів в сфері державного управління, а в нашому випадку – освіти, як своєрідний концептуальний стрижень теоретико-методологічних основ розробки правового поля освіти.

"Концепція" визначається як керівна ідея, головна думка (провідний задум, конструктивний принцип, система поглядів). "Доктрина" – теорія (вчення) що передбачає наукове обґрунтування та формулювання

певної системи принципів, поглядів, настанов, тобто здійснює подальший науковий розвиток ідеї, сформульованої в концепції. Конкретизація положень доктрини, як мистецтво розробки і прийняття рішень, спрямованих на практичну їх реалізацію, належить "стратегії". Дотримання цієї "тріади", за переконанням фахівців, дозволить цілеспрямовано через програмні документи реалізувати освітньо-політичні концепції держави на практиці, зокрема через процеси реформування системи освіти [7].

Поряд з цим, співвідношення вказаної тріади з ієрархією: національні цінності – національні інтереси – національні цілі та філософсько-світоглядне наповнення цих понять мають бути основними структурно-функціональними факторами формування системи Концепція – Доктрина – Стратегія і визначати їх зміст, призначення і спрямованість.

Крім того, динаміка (швидкоплинність) розвитку сучасних процесів та старіння інформації вказує на необхідність визначення часових критеріїв дії вказаних документів. Більшість фахівців схиляються до такого регламенту: прогноз довгострокового планування складає глибину до десяти років, середньострокового – до п'яти, короткострокового до трьох років.

Таким чином, концептуальний документ регламентуючий сферу освіти має містити керівні ідеї та визначальні принципи освітньої політики, які визначають її задум і фундаментальні основи на довгостроковий період (в умовах інформаційного суспільства він не повинен перевищувати 10 років), які таким чином мають слугувати теоретико-методологічною основою формування Доктрини.

Головна функція Доктрини полягає в тому, щоб визначити системність і характер національної освіти, цільові принципи і настанови національної політики в цій сфері, спрямованої на реалізацію національних інтересів в деякому середньо-строковому періоді (в межах до 5 років), і тим самим слугувати надійною організаційною та методологічною основою розробки Стратегії.

Стратегічний документ має бути адміністративно-політичною основою практичної, повсякденної діяльності системи освіти, спрямованої на досягнення національних цілей, ефективним організаційно-правовим інструментом вказаної системи. Очевидно, що національні цілі, досягнення яких передбачено Стратегією, мають відповідно фінансуватися з державного бюджету. Тому принципово важливим

видається те, що до затвердження державного бюджету вказані цілі мають бути чітко і однозначно визначені і щодо них має бути досягнуто консенсус між законодавчою і виконавчою гілками влади, та має бути задіяний такий стратегічний фактор, як всебічна підтримка з боку суспільства.

В чому проблемність існуючої ситуації в сфері законодавчого базису розвитку освіти в Україні? Аналіз ситуації дає змогу визначити, що на рівні Закону України "Про освіту" засади визначені адекватно, перспективи логічні, але результативність не відповідає прогнозам. Автор схильний вбачати проблемність в питаннях взаємоузгодження національних цінностей на рівні національної консолідувальної ідеї.

Сьогодні ми багато чуємо про нестабільність ситуації на глобальному та державному рівнях. Головні проблеми сформовані перехідним моментом України до незалежної державності та інформаційної цивілізації. Ця ситуація була ускладнена наявністю кризових процесів в економічній та духовній сферах цивілізаційних процесів нашої країни. В цьому моменті важливим вбачається визначення єдиної ідеї, яка дозволить сформувати пріоритетність вирішення тих чи інших проблем на державному рівні. Оскільки, аналізуючи законодавство України у різних сферах спостерігаємо їх "виключно пріоритетне" забезпечення. Тобто, національна ідея повинна визначити місце і роль кожної сфери життєдіяльності вітчизняного соціуму, взаємозв'язки між ними та пріоритетність забезпечення.

Прикладом може слугувати Ізраїль. Буквально на піску, у надзвичайно ворожому оточенні за 60 років було побудовано міцний капіталізм. "Наука стає основою майбутньої економіки, – пояснив цей прорив на вересневому саміті в Ялті президент країни Шимон Перес. – Інвестиції в кожну людину мають бути більшими. Інвестиції в його освіту".

В нашому випадку, реалії вказують на зворотне. На думку експертів Центру Разумкова, запобігти розвитку несприятливих тенденцій можна лише дійсною зміною пріоритетів державної політики стосовно освіти загалом і її базових ступенів зокрема [6].

Як стверджують експерти в галузі освітньої політики: "Загалом українська освіта фактично не стала загальнонаціональним пріоритетом" [4].

Проте, логічно було б не очікувати, що в результаті певної державної діяльності освіта стане національним пріоритетом, а визначити

Питання педагогіки

її таким на загальнодержавному концептуальному рівні. В такому разі формування освітньої політики в контексті державної буде носити пріоритетний визначальний характер, а відповідно, буде урегульована черговість її забезпечення. Проте це вже завдання державного рівня.

Аналізуючи законотворчість вітчизняного політикуму в сфері освіти спостерігаємо український приклад специфічної риси

пострадянських держав. Одним із наслідків якого стала, за оцінками фахівців, недостатня системність, певна декларативність і аморфність нормативного супроводу освітянських процесів в перехідний період.

Розглянемо для порівняння два основних нормативно-правових акта, які формували засади освітньої політики в Україні (Див. таблицю 1).

Таблиця 1

<i>документ</i>	<i>термін</i>	<i>мета</i>	<i>завдання</i>
Державна національна програма "Освіта" ("Україна XXI століття") Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №576 від 29.05.96)	п. 4. Міністерству економіки, Міністерству фінансів передбачати виділення у 1993 - 2005 роках фінансових ресурсів на реалізацію вказаної Програми	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечення розвитку освіти як пріоритетного засобу розбудови Української держави 	<ul style="list-style-type: none"> • визначення стратегії розвитку освіти в Україні на найближчі роки та перспективу XXI століття • розбудова системи освіти, її докорінне реформування
Національна доктрина розвитку освіти Затверджено Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002	П 2. Кабінету Міністрів України розробити та затвердити заходи з реалізації Національної доктрини розвитку освіти на 2002-2004 роки	<ul style="list-style-type: none"> • визначає систему концептуальних ідей та поглядів на стратегію і основні напрями розвитку освіти у першій чверті XXI століття 	<ul style="list-style-type: none"> • визначення стратегії та основних напрямів дальшого розвитку освіти в Україні

За логікою прийняття, програма є реалізованим моментом стратегічних планів. Проте, в даному випадку – вона передувала Національній доктрині. Навіть зважаючи на повну відсутність інших нормативних документів такої категорії планування, можемо допустити її актуальність на перехідний момент. З відповідних положень Програми, пункт 4, впливає її термін дії 1993 – 2005 роки, загалом дванадцять років. Це свідчить про її концептуальний характер. Незважаючи на зміни в суспільстві та державні перетворення, уточнення цього акту відбулося один раз в 1996 році. Що стосується терміну, Програма й до сьогодні є чинним документом, як стверджують фахівці, повністю не реалізована. Виникає питання в її дієздатності і легітимності.

Пізніше, в 2002 році спостерігаємо прийняття доволі актуального документу – Національної доктрини розвитку освіти. Її реалізація передбачалась всього до 2004 року. Доктрина й по сьогодні є діючим документом, хоча не зазнала жодної корективи більш ніж за десять років.

Узагальнюючи даний момент, можна стверджувати:

- Програма і Доктрина до сьогодні є діючими документами, хоча більш ніж

десятиліття не зазнавали змін, не адаптувалися до ситуації;

- прийняття вказаних документів було своєчасним, відповідало поточним умовам, хоча за логікою черговості – вони не є послідовними;

- допускаючи стратегічний статус Програми, спостерігаємо відсутність концептуальних документів у сфері нормативного супроводу формування політики в освіті;

- з появою Доктрини, Програма не зазнала уточнень. Це свідчить про неузгодженість політико-правових засад національної освіти;

- обидва документи сьогодні є необхідними за їх роллю, але потребують або уточнень, або заміни.

Стосовно мети згадуваних нами документів. Метою Програми, як в ній зазначено, є забезпечення розвитку освіти як пріоритетного засобу розбудови Української держави. Таке трактування, скоріш за все, претендує на визначення складової національної ідеї чи національних пріоритетів. Логічно, такі діяння не є повноваженнями Кабінету Міністрів України, ким була затверджена Програма. Така мета є безкінечною і не має в собі часових обмежень,

що само по собі не може характеризувати програмний документ.

Розглядаючи основні завдання які включені до Програми: "визначення стратегії розвитку освіти в Україні на найближчі роки та перспективу XXI століття та розбудова системи освіти, її докорінне реформування", – бачимо що за термінами її перспектив вона є епохальним документом. Звучить претензійно, але не має під собою основи. До речі, як зазначають фахівці, зводити до одного документу декілька груп проблем є не допустимим. В даному випадку це розбудова і реформування системи освіти: або розбудовуємо, або реформуємо – одночасно це не ефективно. Далі визначення стратегічних планів та концептуальних засад разом – теж вбачається занадто перебільшенням.

Більш чітко та коректно сформована мета Доктрини, яка визначає систему концептуальних ідей та поглядів на стратегію і основні напрями розвитку освіти у першій чверті XXI століття. Таке трактування більше відповідає статусу документа. Хоча визначений термін переводить його до розряду концептуальних документів. Тоді як завдання яке перед собою ставлять автори цього Доктрини відповідає всім канонам. Відповідно, сутність цього нормативно-правового акту є адекватною.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що свого часу прийняття Доктрини і Програми були викликані необхідністю та відзначалися своєю актуальністю, хоча й потребували взаємоузгодження та приведення у відповідність. На певному етапі розбудови вітчизняної системи освіти ці політико-правові документи відіграли системоутворюючу роль та носили характер базових освітянських засад. Проте з часом, вони втратили свою актуальність, а точніше – відповідність часу, оскільки не були замінені і адаптовані. Сьогодні цим актам не має альтернативи, що викликає гостру необхідність компенсації цього пробілу.

Відповідно, необхідною вбачається ініціатива визначення консолідуючої Національної ідеї українського соціуму, в контексті якої можуть бути сформовані національні пріоритети, одним із яких визначити першочерговість розвитку національної освіти. Узгоджено, визначити національні цінності – національні інтереси – національні цілі, що само по собі стане прецедентом створення політико-правових засад розвитку освітньої сфери України у вигляді тріади Концепція – Доктрина – Стратегія. Реалізація яких буде здійснення через прийняття і виконання видових, цільових та інших програмних документів.

Розвиваючи думку далі, варто було б визначити системо-утворюючу мету вітчизняної освіти. Оскільки саме мета є тим основним моментом який визначає цілі, часові показники, сили, засоби, змістовне наповнення та ін. процесів освіти.

В чинному законодавстві прописано ідею вітчизняної освіти. Це – особистість як найвища цінність суспільства. В процесі навчання вона розвиває свої таланти, розумові та фізичні здібності, виховує високоморальні якості. На державному рівні – формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

В загальному вигляді всі складові вірні. Проте щодо конкретизації, де зараз прописані "високоморальні якості", які критерії їх виміру та й хто опікується їх вихованням? З іншого боку, цінності людини: здоров'я, сім'я, духовність, матеріальне забезпечення, соціальне спілкування, громадянські устої та інші завжди були найважливішими для самої людини. Який заклад чи соціальний інститут сьогодні цим питанням переймається.

Реалії такі: дошкільна освіта готує до школи, школа – до вступу / здачі ЗНО, професійно-технічна та вища освіта дає шанс здобути роботу. А от цінності людини десь поза об'єктами.

Повертаючись до законодавства бачимо, що основні моменти прописані, але розрив між нормативними документами та реаліями значущий. Причина – загальноприйняті засади виражені законодавством не наповнюються змістом через реалізуючи документи, державні стандарти та програми. Відсутнє чітке бачення поетапного становлення особистості, розвитку її уявлень про оточуючий світ.

В законодавстві чітко визначено що сам хід освіти – це навчально-виховний процес. Тоді логічно було б і цей момент відзначити, кого і яким чином виховуємо.

Поряд з цим, не є секретом що самих знань і досвіду мало задля самореалізації. Варто врахувати необхідність емоційно-психологічної готовності до реалізації, самоосвіти тощо. За наявності такої, особистість завжди буде у пошук знань та інформації, процес освіти перестане бути одностороннім наданням послуг. Також, важливо врахувати соціокультурні особливості нашого суспільства. Знати той простір де буде здійснюватись ця реалізація.

Яскраво це відслідковується під час намагань наших співвітчизників при виїзді за

кордон для працевлаштування. Вони вивчають мову країни, її соціокультурні особливості, готові до певних випробувань на перший час, намагаються в професійному плані покращити свої навички. Що це як не їх емоційно-психологічна готовність отримати результат. Цікаво було б, як би з цією готовністю такий працівник спробував реалізувати себе на Батьківщині?

Таким чином, політико-правова регламентація є основним методом регулювання освіти в державі. Проте в Україні склалася ситуація, коли її законодавче забезпечення не відповідає реаліям сьогодення і не враховує загальновідомо факту, що ефективність діяльності системи освіти є одним із визначальних чинників соціально-економічного розвитку будь-якої держави.

Ефективність освіти багато в чому залежить від визначення мети учасниками процесу. У цьому контексті дуже важливо виявити взаємозалежність між соціальною і професійною орієнтацією. На рівні держави, виразне бачення кінцевого результату, його адекватність реаліям та перспективі дозволить більш конкретно визначити завдання, зміст, засоби, етапи – саму систему освіти. Це ж

приведе її у відповідність сучасним запитам та майбутнім викликам.

У загальному контексті особливо актуальним є питання формування самої концепції освіти, характеру її подальшого функціонування. В цьому моменті важливо визначити її місце та роль у взаємодії з іншими сферами нашої держави та суспільства, пріоритетність її забезпечення. На основі концептуальних засад визначити доктринальні положення та стратегічні завдання вітчизняної освіти. Реалізація яких здійсниться через програмні документи та інші нормативні акти. Такий перебіг формування політико-правової бази є логічним і природним.

Запобігти розвитку несприятливих тенденцій можна лише дійсною зміною пріоритетів державної політики стосовно освіти загалом і її базових ступенів зокрема. Приведення вітчизняної системи освіти у відповідність до сучасних цивілізаційних перетворень має бути спрямована лише на її розвиток, набуття нових якісних ознак, а це можливо лише шляхом проведення модернізації політико-правової бази та створення прецеденту послідовного зближення її з цивілізаційним освітнім і науковим простором не втрачаючи своєї національної самобутності.

Література

1. Дворецька Г. В. Соціологія Навчальний посібник / К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
2. Законодавчі акти України з питань освіти / Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти: Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2004. – 404 с.
3. Красняков С.В. Державна політика в галузі освіти в Україні: теоретико-історичний аспект: дис. на здобуття наук, ступеня канд. з державного управління: спец. 25.00.01 – теорія та історія державного управління / С.В. Красняков. – Київ, 2012.
4. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України : за заг. ред. В.Г. Кременя. – К.: Пед. думка, 2011. – 303 с.
5. Освітнє право: навч. посіб. для студентів гуманітарних ВНЗ / за заг. ред. В.В. Астахова; Міжнар. фонд «Відродження». – Х. : Вид-во НУА, 2011. – 188 с.
6. Система освіти в Україні: стан та перспективи розвитку / Національна безпека і оборона – 2002. – №4. – С. 3-35.
7. Ситник Г.П. Державне управління національною безпекою України: Монографія — К.: Вид-во Національної академії державного управління, 2004. – 408 с.
8. Формування єдиного відкритого освітньо-наукового простору України: оптимальне використання засобів забезпечення випереджального розвитку: аналітична доповідь / Здіорук С.І. Іщенко А.Ю. Карпенко М.М. – Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2011 – 45 с.

Yarmolenko A. B., PhD in Political Science Associate Professor

NATIONAL EDUCATION PHILOSOPHY: POLITICAL AND LEGAL FRAMEWORK

In the article, the author draws attention to the problematic aspects of forming political and legal framework of national education. The important point is considered its place and role in the context of national priorities and securing this level conceptual, strategic, policy documents and doctrines. Existing political and legal foundations of education sector in the majority of points are incomplete and do not meet the time. General philosophical vision of shaping national educational space but is not factored into the regulatory framework. There is no clear vision of the results of the educational process. Existing requirements are not consistent in powers of education in the context of the times. Such developments need to consolidate the efforts of scientists, politicians and lawyers.

Keywords: political and legal foundations of education, national education system, concept, doctrine, strategy, program legislation.